

Sygn. akt IV KK 80/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 sierpnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Rafał Malarski

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Małgorzaty Wilkosz-Śliwy

w sprawie **A. R.**

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 29 sierpnia 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 20 września 2012 r., zmieniającego wyrok łączny Sądu Okręgowego w N.

z dnia 18 maja 2012 r.

**1. uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczeń
wydanych na mocy art. 89 § 3 kk (pkt I 2.) oraz na mocy art. 577
kpk (pkt I 3.);**

**2. obciąża Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w N., na wniosek A. R., wydał w dniu 18 maja 2012 r. wyrok łączny. Przyjmując, że był on skazany prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w P. z dnia 20 marca 2007 r., sygn. II K 34/07:

1. za przestępstwo z art. 299 § 1, 5 i 6 k.k. i art. 12 k.k. i art. 65 k.k. popełnione od listopada 2002 r. do sierpnia 2003 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności,
2. za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 k.k. popełnione od listopada 2002 do maja 2003 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności,
3. za przestępstwo z art. 56 § 1 k.k.s. i art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 2 i 5 k.k.s. w zw. z art. 38 § 2 pkt 1 k.k.s., popełnione od listopada 2002 r. do maja 2003 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności,

za które wymierzono karę łączną w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono na okres 5 lat próby, przy orzeczeniu na podstawie art. 41 § 2 i 4 k.k.s. obowiązku należności publicznoprawnej w kwocie 15.000 zł. na rzecz Urzędu Skarbowego w B.,

II. Sądu Rejonowego w R. z dnia 16 marca 2010 r., sygn. II K 1385/07:

1. za przestępstwo z art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., popełnione od lutego 2002 r. do maja 2003 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę 300 stawek dziennych po 40 zł. każda,
2. za przestępstwo z art. 258 § 1 k.k., popełnione od lutego 2002 r. do października 2002 r. na karę roku pozbawienia wolności,

za które wymierzono karę łączną w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono na okres 5 lat próby, przy zaliczeniu okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie poprzez uznanie orzeczonej grzywny za wykonaną w wymiarze 200 stawek dziennych,

III. Sądu Okręgowego w N. z dnia 28 grudnia 2011 r., sygn. II K 6/11:

1. za przestępstwo z art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 273 k.k. i art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnione od 7 kwietnia do 2 września 2002 r. na

karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 200 stawek dziennych po 100 zł. każda,

2. za przestępstwo z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnione od 12 kwietnia do 20 sierpnia 2002 r., na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 100 stawek po 100 zł. każda,

za które wymierzono karę łączną w wymiarze roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono na okres 5 lat oraz grzywnę w wymiarze 240 stawek po 100 zł. każda, przy zaliczeniu okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie poprzez uznanie orzeczonej grzywny za wykonaną w wymiarze 130 stawek dziennych,

orzekł:

I. rozwiązał karę łączną 2 lat pozbawienia wolności orzeczoną wobec A. R. wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 20 marca 2007 r., sygn. II K 34/07,

II. rozwiązał karę łączną 2 lat pozbawienia wolności orzeczoną wobec A. R. wyrokiem Sądu Rejonowego w R. z dnia 16 marca 2010 r., sygn. II K 1385/07,

III. rozwiązał karę łączną roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz łączną karę grzywny w wymiarze 240 stawek po 100 zł. każda, orzeczone wobec A. R. wyrokiem Sądu Okręgowego w N. z dnia 28 grudnia 2011 r., sygn. II K 6/11,

IV. na zasadzie art. 569 § 1 i 2 k.p.k. oraz na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k., biorąc za podstawę jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wobec A. R. wyrokami:

- Sądu Rejonowego w P. z dnia 20 marca 2007 r., sygn. II K 34/07,

- Sądu Rejonowego w R. z dnia 16 marca 2010 r., sygn. II K 1385/07,

- Sądu Okręgowego w N. z dnia 28 grudnia 2011 r., sygn. II K 6/11,

wymierzył mu karę łączną 2 lat pozbawienia wolności,

V. na zasadzie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz art. 73 § 2 k.k. zawiesił warunkowo wobec A. R. wykonanie kary łącznej pozbawienia wolności na okres 5 lat, oddając go na okres próby pod dozór kuratora sądowego,

VI. na zasadzie art. 569 § 1 i 2 k.p.k. oraz na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 2 k.k., biorąc za podstawę jednostkowe kary grzywny orzeczone wobec A. R. wyrokami:

- Sądu Rejonowego z dnia 16 marca 2010 r., sygn. II K 1385/07,

- Sądu Okręgowego z dnia 28 grudnia 2011 r., sygn. II K 6/11,

wymierzył mu karę łączną 420 stawek dziennych, ustalając wartość jednej stawki dziennej na kwotę 40 zł.,

VII. na zasadzie art. 577 k.p.k. zaliczył skazanemu A. R. na poczet orzeczonej kary łącznej grzywny:

- okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 10 października 2005 r. do 15 grudnia 2005 r., w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Okręgowego sygn. II K 6/11,

- okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 9 czerwca 2003 r. do dnia 16 września 2003 r., w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Rejonowego, sygn. II K 1385/07, a także kwoty wpłacone przez skazanego tytułem kar grzywny orzeczonych w wyrokach podlegających łączeniu,

VIII. pozostałe rozstrzygnięcia wyroków podlegających łączeniu pozostawił do odrębnego wykonania,

IX. zwolnił skazanego A. R. od ponoszenia kosztów sądowych związanych z wydaniem wyroku łącznego.

Powyższy wyrok został zaskarżony w całości przez prokuratora Prokuratury Rejonowej del. do Prokuratury Okręgowej - Wydział do Spraw Przeszypczności Gospodarczej oraz prokuratora Prokuratury Okręgowej - Wydział V Śledczy. W dniu 20 września 2012 r. Sąd Apelacyjny pozostawił bez rozpoznania apelację oskarżyciela publicznego wywiedzioną przez Prokuraturę Okręgową - Wydział do Spraw Przeszypczności Gospodarczej wobec jej cofnięcia przez prokuratora.

Prokurator Prokuratury Okręgowej - Wydział V Śledczy zapadłemu orzeczeniu postawił natomiast następujące zarzuty:

1. obraży prawa materialnego, a to art. 69 § 3 k.k., poprzez niepowołanie tego przepisu jako podstawy prawnej zawieszenia kary pozbawienia wolności w stosunku do skazanego A. R.;
2. obraży prawa materialnego, a to art. 70 § 1 pkt 1 k.k., poprzez powołanie tego przepisu jako podstawy prawnej zawieszenia kary pozbawienia wolności w przedmiocie okresu próby w stosunku do skazanego A. R., w sytuacji, gdy podstawę taką powinien stanowić przepis art. 70 § 2 k.k.,

3 obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zapadłego orzeczenia, a to art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k., poprzez przywołanie w części wstępnej wyroku niepełnego opisu wyroków Sądu Rejonowego z dnia 20 marca 2007 r., sygn. II K 34/07, Sądu Rejonowego z dnia 16 marca 2010 r., sygn. II K 1385/07 oraz Sądu Okręgowego z dnia 28 grudnia 2011 r., sygn. II K 6/11,

oraz wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

- wyeliminowanie z podstawy prawnej zawieszenia kary pozbawienia wolności art. 70 § 1 pkt 1 k.k. i powołanie w miejsce tego przepisu art. 70 § 2 k.k. oraz dodanie przepisu art. 69 § 3 k.k.,
- uzupełnienie części wstępnej (komparycji) wyroku łącznego poprzez dodanie do opisu wyroku Sądu Rejonowego z dnia 20 marca 2007 r., sygn. II K 34/07, rozstrzygnięcia w zakresie dozoru i środka karnego w postaci przepadku korzyści z przestępstwa,
- uzupełnienie części wstępnej (komparycji) wyroku łącznego poprzez dodanie do opisu wyroku Sądu Rejonowego z dnia 16 marca 2010 r., sygn. II K 1385/07, rozstrzygnięcia w zakresie dozoru i środka karnego w postaci przepadku korzyści z przestępstwa,
- uzupełnienie części wstępnej (komparycji) wyroku łącznego poprzez dodanie do opisu wyroku Sądu Okręgowego z dnia 28 grudnia 2011 r., sygn. II K 6/11, rozstrzygnięcia w zakresie środka karnego w postaci przepadku korzyści z przestępstwa.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 20 września 2012 r.,:

I. zaskarżony wyrok w ust. V zmienił w ten sposób, że:

1. za podstawę prawną warunkowego zawieszenia kary łącznej pozbawienia wolności w miejsce art. 70 § 1 k.k. powołał art. 70 § 2 k.k. oraz uzupełnił podstawę warunkowego zawieszenia wykonania kary o art. 69 § 3 k.k.,
2. na mocy art. 89 § 3 k.k. orzekł, iż okres próby warunkowo zawieszonych kary łącznej pozbawienia wolności rozpoczyna się w dniu 28 marca 2007 r.,
3. na mocy art. 577 k.p.k. zaliczył na poczet okresu próby okres od dnia 28 marca 2007 r. do dnia 28 marca 2012 r. orzeczony wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 20 marca 2007 r., uznając go za wykonany w całości;

- II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy;
- III. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu przed sądem odwoławczym;
- IV. zwolnił skazanego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny między innymi zwrócił uwagę, kierując się dyspozycją zawartą w art. 434 § 2 k.p.k., na uchybienia Sądu Okręgowego, które spowodowały, pomimo wniesienia środka odwoławczego na niekorzyść A. R., orzeczenie na jego korzyść. Zdaniem Sądu odwoławczego, Sąd I instancji orzekając na nowo okres próby, kierując się dyspozycją art. 89 § 3 k.k. i treścią art. 577 k.p.k., powinien oznaczyć datę, od której należy liczyć początek odbywania kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszanej wyrokiem łącznym oraz wymienić okresy zaliczone na jej poczet. Wskazał w tym miejscu, iż wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 20 marca 2007 r. A. R. został skazany na karę łączną 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby, które to orzeczenie uprawomocniło się z dniem 28 marca 2007 r. Sąd zważył także, iż skazany od dnia 17 września 2010 r. odbywał karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 16 marca 2010 roku. Z kolei od dnia 5 stycznia 2012 r. A. R. odbywał karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczoną wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 28 grudnia 2011 r. Zdaniem sądu odwoławczego, skoro skazany odbywał karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem od dnia 28 marca 2007 r., to ten dzień powinien być uznany za dzień początkowy okresu próby. Odwołując się do dyspozycji art. 577 k.p.k. sąd odwoławczy uznał, iż niezbędnym było zaliczenie na poczet kary łącznej okresu odbywania przez skazanego tejże kary. Sąd zaakcentował także, iż inne rozstrzygnięcie w tym przedmiocie byłoby niesprawiedliwe, bowiem w sytuacji, gdyby orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby uprawomocniło się w dniu wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny to skazany faktycznie pozostawałby w okresie próby przez okres ponad 10 lat.

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 20 września 2012 r. wniósł Prokurator Generalny w trybie art. 521 § 1 k.p.k. Zaskarżając, na niekorzyść

skazanego A. R., wymieniony wyrok w punkcie 2 i 3 w zakresie oznaczenia rozpoczęcia okresu próby warunkowo zawieszanej kary łącznej pozbawienia wolności oraz zaliczenia na okres próby okresu próby orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 20 marca 2007 r. i uznanie wyroku łącznego za wykonany w całości, zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 89 § 3 k.k., polegające na oznaczeniu rozpoczęcia okresu próby warunkowo zawieszanej kary łącznej pozbawienia wolności oraz rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku przepisu prawa karnego procesowego art. 577 k.p.k. polegające na zaliczeniu na poczet okresu próby okresu od dnia 28 marca 2007 r. do dnia 28 marca 2010 r. orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 20 marca 2007 r., sygn. II K 34/07, i uznaniu wyroku łącznego za wykonany w całości, podczas gdy przepis art. 89 § 3 k.k. stosuje się wyłącznie, w razie zbiegu orzeczeń o okresach próby, do orzekania tego okresu oraz związanych z nim obowiązków na nowo, zaś przepis art. 577 k.p.k. stosuje się do oznaczania w wyroku łącznym daty, od której należy liczyć początek odbywania kary orzeczonej tym wyrokiem oraz wymienienia okresów zaliczonych na poczet kary łącznej. Prokurator Generalny w konkluzji wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna.

Skarżący w uzasadnieniu kasacji słusznie zauważył, że Sąd Apelacyjny rozpoznając apelację prokuratora błędnie przyjął, iż orzekając na nowo okres próby, Sąd Okręgowy kierując się dyspozycją art. 89 § 3 k.k. i art. 577 k.p.k. powinien oznaczyć datę, od której należy liczyć początek odbywania kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszanej wyrokiem łącznym oraz wymienić okresy zaliczone na jej poczet. Skutkowało to niezasadnym uznaniem, iż skoro, wyrok Sądu Rejonowego z dnia 20 marca 2007 r., sygn. II K 34/07, uprawomocnił się w dniu 28 marca 2007 r., to dzień ten powinien być uznany za dzień początkowy pięcioletniego okresu próby, na który warunkowo zawieszona została kara łączna orzeczonej wyrokiem łącznym przez Sąd Okręgowy w N. Sąd Apelacyjny nie dostrzegł jednak, że przepis art. 577 k.p.k. przewiduje, jedynie w razie potrzeby,

oznaczenie daty, od której należy liczyć początek odbywania kary orzeczonej wyrokiem łącznym i wymienienie okresów zaliczonych na jej poczet. Stwierdzić należy, że **okres próby orzeczony na nowo w wyroku łącznym zgodnie z art. 89 § 3 k.k., w związku z warunkowym zawieszeniem wykonania kary łącznej pozbawienia wolności, biegnie od uprawomocnienia się tego orzeczenia. Przepis art. 577 k.p.k. nie przewiduje natomiast zaliczenia okresów próby w stosunku do kary efektywnie niewykonywanej, a więc nie przewiduje możliwości zaliczenia na poczet okresu próby wyznaczonego w związku z warunkowym zawieszeniem orzeczonej wyrokiem łącznym kary łącznej pozbawienia wolności, okresów próby przyjętych w stosunku do kar jednostkowych podlegających łączeniu.**

Wskazać także należy, iż wprowadzie przepis art. 538 § 3 k.p.k. przewiduje możliwość zaliczenia okresu próby, który upłynął od uprawomocnienia się wyroku do daty jego uchylecia, ale jedynie w razie uchylecia prawomocnego wyroku o warunkowym umorzeniu postępowania lub orzekającego karę z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, w wypadku ponownego orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania lub kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Przepis ten został jednak zamieszczony w rozdziale 55 Kodeksu postępowania karnego dotyczącym nadzwyczajnego środka zaskarżenia – kasacji i nie ma zastosowania w niniejszej sprawie.

Sąd Apelacyjny nie miał więc podstawy prawnej do przyjęcia, iż okres próby warunkowo zawieszony kary łącznej pozbawienia wolności rozpoczął się w dniu 28 marca 2007 r. i zaliczenia na poczet próby okresu od dnia 28 marca 2007 r. do dnia 28 marca 2012 r. orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 20 marca 2007 r. oraz uznaniem go za wykonany w całości. Wyrok Sądu Apelacyjnego był niewątpliwie korzystny dla skazanego, jednakże zaskarżone orzeczenie zostało wydane z rażącym naruszeniem przepisów art. 89 § 3 k.k. i art. 577 k.p.k. i dlatego też zaszła konieczność uchylecia go w części dotyczącej orzeczeń wydanych z naruszeniem tych przepisów. Sąd Najwyższy uznał jednak, że nie zachodzi konieczność przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w tym zakresie, o co wnosił skarżący w kasacji, gdyż nie zachodzi konieczność wydania następczego rozstrzygnięcia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.